

MODUL TƏDRİSİN ANLAYIŞI, İSTİFADƏ ZƏRURƏTİ, MƏQSƏDİ VƏ MAHİYYƏTİ

Ağalarova E.M.

(BDU, Tətbiqi riyaziyyat və kibernetika fakültəsi)

agalarova.elay@mail.ru

***Xülasə.** İş riyaziyyat və informatikanın tədrisi prosesində modul texnologiyalarının tətbiqi məsələsinə həsr olunmuşdur. Tədqiqat nəticəsində modul tədris və sisteminin xüsusiyyətləri öyrənilmiş, təlim və tədris mühitlərinin araşdırılması aparılmışdır.*

Açar sözlər: Modultəlim, elastiklik, modultədris, öyrənmə, qiymətləndirmə.

Modul-idrak və peşə xüsusiyyətlərini ehtiva edir, bununla əlaqədar bilik (informasiya) və modulun təhsil və peşə (fəaliyyət) hissələrindən ibarətdir. Birincisinin vəzifəsi nəzəri biliklərin formalaşmasıdır, ikincinin funksiyası əldə edilmiş bilik əsasında peşəkar bacarıq və qabiliyyətlərin formalaşmasıdır. Modul texnologiyasında, hər bir elementin qiymətləndirilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qiymətlər modul üzərində işə görə yekun qiymətləndirmədə verildiyi hesabatda toplanır. Qiymətləndirmənin dəqiqliyi və obyektivliyi böyük rol oynayır. Yaxşı bir nəticə əldə etmək, modul texnologiyasının əsas motivasiyadır. Tələbə hər bir mərhələdə işinin qiymətləndirildiyini və qiymətləndirmənin obyektiv şəkildə onun bacarıqlarını və söylərini əks etdirdiyini bilir. [1, səh 44-45]

Modul tədris, fərdlərin özlərinə uyğun öyrənmə tərzlərinə görə düzənlənə biləcək öyrənmə imkanları təmin etməyə uyğun elastik bir öyrənmə yanaşması təqdim edir. Modul tədrisin mərkəzində tələbə durur. Tələbə sinif, emalatana və laboratoriyadakı işlərin mərkəzidir. Tələbə həyat, iş, ailə və cəmiyyət əlaqələrini, milli və şəxsi ehtiyaclarla istiqamətlənmiş bəzi təməl konsepsiya və prinsipləri anlamaq, qəbul etmək məcburiyyətindədir. Tələbə, sağlam bir konsepsiya və qanunlar çərçivəsində biliyə sahib olduqda bu bilikləri mənimsəyərək həyat boyu öyrənməyə daxil olmuş olur. [2, səh 25-27]

Modul sisteminin elastikliyi 4 ölçülüdür:

1. Təlim vasitəsi ilə əldə olunan bacarığın fərdi elastikliyi: Təlimin, əmək bazarının qeyri – müəyyənliklərinin öhdəsindən gələ biləcək, müxtəlif peşələrdə və mühitlərdə işləyə biləcək və yeni bacarıqları daha tez qazana bilən fərdlər yetişdirməyi gözlənilir.
2. Təlim proqramının elastikliyi: Təlim proqramının elastikliyi zaman, məkan və fərd ölçüsündə təsvir edilə bilər, ancaq bu elastikliyin birdən çox ölçüsü mövcuddur. Təlim proqramının zaman elastikliyi, dəyişən bacarıq ehtiyaclarına görə proqramın aktuallaşdırıla bilən olmasıdır.
3. Təqdimat elastikliyi: Bu elastiklik, fərqli tələbələrin eyni təlim proqramını fərqli öyrənmə metodları ilə fərqli korporativ kontekstdə və fərqli vaxtlarda izləyə bilmələrini təmin edir.
4. İzleniləcək yolların elastikliyi: Bu elastiklik təlimə əlçatanlığın sərbəst olması, fərqli mühitlərdə böyümüş tələbələr arasında uçurumların olmaması, keçidlərin asan olması və hər bir yolun çox sayda iş və təlim hədəfinə açılması

mənasını verir. [3, səh 31-32]

Öyrənmə mühitlərinin aşağıdakı növləri var.

- Müəllim dəstəkli öyrənmə mühitləri: müəllim, təyin edici və nəzarət edən şəxsdir. Tələbə, müəllimin verdiyi məlumatlardan asılıdır. Müəllim, həm mütəxəsis, həm də bilik mənbəyi və istiqamətverici şəxsdir.
- Əməkdaşlığa əsaslanan öyrənmə mühitləri: əməkdaşlıq sözü öyrənmə kateqoriyasının açar sözüdür. Tələbələr arasında olduğu qədər müəllimlə

tələbələr arasında da əməkdaşlığı və müəllimin fəaliyyətlərdə bərabər şəkildə iştirakını əsas götürür.

- Öz – özünə öyrənmə mühitləri: öz – özünü motivasiya etmək açar sözdür. Prinsip olaraq, müəllim xidmət edən deyil, yönləndirən mövqeyində durur. Müəllim tələbəyə köməkçi olan rəhbər şəxsdir. Tələbə bilik və bacarıqları müstəqil şəkildə, müxtəlif təlim materiallarını və rabitə texnologiyalarını istifadə edərək əldə edib tətbiq edir [4, səh 57-59].

Ədəbiyyat

1. Кузнецов, Ю. Ф. Использование дистанционных технологий при подготовке специалистов Текст. / Ю. Ф. Кузнецов, О. А. Ячейко // Среднее профессиональное образование. 2017. № 8. С. 44–46.
2. Башарин, В. Ф. Модульная технология обучения физике Текст. / В. Ф. Башарин // Специалист. 1994. № 9. С. 25–29.
3. Гараев В.М., Куликов С.И., Дурко Е.М. Принципы модульного обучения // Вестник высшей школы. 1997. №8. С. 30 - 33.
4. Цявичене П.Ю. Теория и практика модульного обучения //Сов. Педагогика. 1990. №1. С. 55-60.